

AT GØRE NOGET

6
MODUL

AT GØRE NOGET

MODULET BERØRER SÆRLIGT FØLGENDE RETTIGHEDER FRA BØRNEKONVENTIONEN:

Voksne skal hjælpe og beskytte børn, så de trives, udvikler sig sundt og er trygge (artikel 5, 6, 26 + 27).

Voksne (forældre og myndigheder) skal beskytte børn mod alle former for udnyttelse, vold og seksuelle overgreb og hjælpe børn, der har været udsat for dette (artikel 19 + 36).

Børn har ret til at give udtryk for deres følelser og meninger og at få dem respekteret, ligesom staten skal hjælpe børn, der har været udsat for forsømmelse, udnyttelse, misbrug eller tortur (artikel 13 + 39).

LÆRINGSMÅL I MODUL 6:

Eleverne har viden om, hvad fysisk og psykisk vold er.

Eleverne kender deres rettigheder i forhold til overværelse af vold (i hjemmet).

Eleverne kan reflektere over og give eksempler på, hvor børn og unge, der er udsat for fysisk eller psykisk vold, kan få hjælp.

OVERBLIK OVER MODUL 6:

- Startleg: 'Kopleg' (10 minutter)
- Opsamling fra sidst og introduktion (10 minutter)
- Temaøvelse 1: Hvem kan hjælpe – individuel/gruppeskriveopgave (20 minutter)
- Temaøvelse 2: 'Handlemuligheder i forbindelse med vold – lydcases + samtale (30 minutter)
- Energizer: 'Vis en følelse' – kropsovelse (10 minutter)
- Afslutning og evaluering (10 minutter)

INDLEDNING TIL FAGPERSONEN

Modulet handler om retten til at være tryk og til at blive beskyttet. Det bygger direkte videre på det foregående modul, hvor eleverne bl.a. har arbejdet med forskellen på fysisk og psykisk vold. Modul 6 har særlig fokus på elevernes handlekompetencer i situationer, hvor der indgår fysisk og/eller psykisk vold.

Formålet med modulet er at klæde eleverne på til hurtigt at reagere og søge hjælp, hvis de selv, eller nogen de kender, udsættes for vold. Det kræver, at eleverne er bevidste om deres grundlæggende rettigheder og ved, hvilke mekanismer de skal være opmærksomme på i forhold til fysisk og/eller psykisk vold.

Modulets tema understreger også vigtigheden af, at alle i en klasse passer godt på hinanden og er opmærksomme på, hvordan hinanden har det.

HVORNÅR ER PSYKISK VOLD STRAFBART?

Betingelserne for, at der er tale om strafbar psykisk vold, er:

- Gerningsmanden skal have tilknytning til offerets husstand,
- Den psykiske vold skal være begået gentagne gange over en periode efter at loven trådte i kraft den 1. april 2019,
- Der skal være tale om en groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, og
- Adfærden skal være egnet til at styre offeret, dvs. en kontrollerende adfærd, som forhindrer offeret i at udfolde sig frit.

Det vil altid være en samlet vurdering af alle omstændigheder i en sag, der afgør, om der kan rejses en straffesag for psykisk vold.

MATERIALER TIL MODUL 6

- Smartboard/flipover/tavle
- Film 'Hvem kan hjælpe' som findes på www.redbarnet.dk/skole/ under undervisningsforløbet STÆRKE SAMMEN modul 6
- Arbejdsark, modul 6, 'Yusufs handlemuligheder' til halvdelen af klassen
- Arbejdsark, modul 6 'Lises handlemuligheder' til halvdelen af klassen
- To lydcases, der kan afspilles via www.redbarnet.dk/skole under undervisningsforløbet STÆRKE SAMMEN modul 6
- Arbejdsark, modul 6, 'Her kan børn få hjælp' til hver elev
Plakat 'Her kan børn få hjælp...' (du kan finde plakaten på www.redbarnet.dk/skole under 'Børns rettigheder, Undervisningsforløb STÆRKE SAMMEN, modul 2).
- Evalueringsark, modul 6 til hver elev

STARTLEG

10 minutter

ASSOCIATIONSLEG I RUNDKREDS

Formål: at eleverne skal blive opmærksomme på hinanden.

Beskrivelse:

1. Alle stiller sig i ud på gulvet i en stor rundkreds.
2. Fagpersonen fortæller, at en association er en tanke, man får, når man hører et bestemt ord eller får et bestemt sanseindtryk. Fx kan ordet 'sommer' give associationer til sol, varme, ferie, udeliv, hygge m.m.
3. Fagpersonen forklarer, at han/hun om et øjeblik vil sige et ord, og at alle i rundkredsen derefter på skift skal sige et andet ord, som de kommer til at tænke på.
4. Fagpersonen starter første runde ved fx at sige ordet 'glæde'. Herefter siger eleverne på skift i rundkredsen et ord, de kommer til at tænke på, når de hører ordet 'glæde'.
5. Fagpersonen starter anden runde ved fx at sige ordet 'bekymring'.
6. Varier evt. legen ved, at eleverne ikke må gentage ord, der allerede er sagt.
7. Gentag øvelsen med 3-5 forskellige ord afhængigt af tiden

Ord der kan siges: Familie, bange, sjov, venner

OPSAMLING FRA SIDST OG INTRODUKTION

10 minutter

Fagpersonen indleder modulet med en kort opsamling på, hvad eleverne arbejdede med i det foregående modul. Modulet havde fokus på forskellen på fysisk og psykisk vold. Spørg eksempelvis eleverne, hvad der gjorde særligt indtryk på dem, og om der er noget, de har tænkt på efterfølgende.

Fagpersonen fortæller herefter, at klassen i dag skal arbejde med de rettigheder, der handler om, at børn har ret til, at voksne beskytter og hjælper dem, fx mod fysisk og psykisk vold.

Modulet hedder 'At gøre noget' og handler om, hvad man kan gøre, hvis man selv, eller nogen man kender, udsættes for fysisk eller psykisk vold. Tal med eleverne om, at I i dag skal bygge videre på jeres viden fra sidst, så de ved, hvornår man skal søge hjælp. Eleverne skal vide, at det er de voksnes ansvar at sikre, at børn aldrig udsættes for vold, og at hjælpe de børn, der udsættes for vold.

Fagpersonen præsenterer modulets tre læringsmål, fx på smartboard eller flipover, og fortæller eleverne, at de skal arbejde med to temaøvelser, der taler ind i disse mål. Temaøvelserne tager udgangspunkt i to lydcases, der handler om forskellige situationer med psykisk og fysisk vold. På baggrund af casene skal eleverne drøfte, hvilke muligheder man har som barn for at få hjælp, hvis man udsættes for vold, eller på anden måde får overskredet sine grænser.

TEMAØVELSE I

40 minutter

'HVEM KAN HJÆLPE'

– individuel/gruppe skriveopgave

Indled med en dialog, hvor I repeterer eksempler på vold. Skriv evt. nedenstående eksempler på en tavle, og spørg eleverne, om der er tale om hhv. psykisk vold, fysisk vold eller begge dele.

- At slå, sparke, bide, kaste, skubbe, kvælning, brænde, lussing, endefuld, ruske, at blive spyttet
- At få at vide, at man ikke er god til noget, nedværdigende sprog, grov kritik, afvisning
- At blive truet med vold eller straf
- At se andre blive udsat for vold i de fællesskaber, man er en del af (skolen, familien, fritiden)
- At blive låst inde eller blive holdt fast mod sin vilje
- Mobning/grov ignorering

Formål: at styrke elevernes bevidsthed om, hvem de kan henvende sig til, hvis de selv eller en, de kender, udsættes for vold eller får sine grænser overtrådt.

Denne øvelse bygger ovenpå netværksblomsten, som er blevet introduceret i modul 4. I øvelsen med netværksblomsten skal eleverne skrive navne på de nære omsorgspersoner og kammerater, som de kan søge hjælp hos, hvis de udsættes for vold eller får deres grænser overskredet. Denne øvelse handler ikke kun om de nære omsorgspersoner og kammerater som i netværksblomsten, men inddrager også relevante fagpersoner og andre instanser. Øvelsen kan enten laves individuelt eller som en gruppeøvelse.

Materialer:

- Film 'Hvem kan hjælpe' som findes på www.redbarnet.dk/skole/ under undervisningsforløbet STÆRKE SAMMEN modul 6
- Arbejdsark, modul 6, 'Her kan børn få hjælp' til hver elev.
- Plakat 'Her kan børn få hjælp...' til at hænge op i klassen (du kan finde plakaten på www.redbarnet.dk/skole under 'Børns rettigheder, Undervisningsforløb STÆRKE SAMMEN, modul 2').

Beskrivelse:

1. Fortæl eleverne at I nu skal se en film, hvor 4 fagpersoner fortæller hvordan de kan/vil hjælpe, hvis de kommer i kontakt med børn, der har været udsat for vold.
2. Se filmen 'Hvem kan hjælpe'.
3. Tal kort om de fire ressourcepersonerne, og spørg ind til elevernes umiddelbare oplevelse af den hjælp, personerne kan tilbyde.
4. Udlevér arbejdsarket 'Her kan børn få hjælp' til hver elev, og gennemgå arket. Eleverne skal på arket tegne eller skrive personer, som børn kan henvende sig til, hvis de selv eller nogen, de kender, udsættes for fysisk eller psykisk vold eller på anden måde får deres grænser overskredet. **Eleverne kan eventuelt udfylde arket to og to.**
5. Eleverne gemmer det færdige ark. Plakaten 'Her kan børn få hjælp...' hænges op i klassen. Forslag til personer/steder, der kan være relevante at nævne, er:
 - Voksne, man kender godt, fx forældre eller andre voksne i familien
 - Voksne i skolen, fx lærer eller pædagog
 - Voksne, man er i kontakt med i forbindelse med fritidsaktiviteter
 - Skolens sundhedsplejerske
 - En god ven
 - Skolens AKT-medarbejder
 - Skolens socialrådgiver eller psykolog
 - Læge
 - Kommunen/Børnehuse
 - BørneTelefonen/chatten/brevkassen (Børns Vilkår)
 - TUBA (Terapi og rådgivning for Unge, der er Børn af Alkohol- og stofmisbrugere)
 - Ombudsmandens Børnekontor (læs mere om dette på: www.boernekontoret.ombudsmanden.dk)
 - Politiet
 - Muligheden for at få en bisidder (du kan læse om Børns Vilkårs bisidderordning her: www.bornsvilkar.dk/radgivning/bisidning/bisidning)

TEMAØVELSE 2

30 minutter

'HANDLEMULIGHEDER I FORBINDELSE MED VOLD'

– lydcases

Formål: at binde elevernes viden om henholdsvis fysisk og psykisk vold op på konkrete cases og lade eleverne forholde sig til, hvor de vil søge hjælp, hvis de selv, eller nogen de kender, udsættes for vold.

Materialer:

- To lydcases, der kan afspilles via www.redbarnet.dk/skole under undervisningsforløbet STÆRKE SAMMEN modul 6
- Arbejdsark, modul 6, 'Yusufs handlemuligheder' til halvdelen af klassen
- Arbejdsark, modul 6 'Lises handlemuligheder' til halvdelen af klassen

Beskrivelse:

1. Inddel eleverne i grupper med tre i hver.
2. Giv eleverne en introduktion til øvelsen. Fortæl eleverne, at de nu skal lytte til to forskellige cases, der på hver sin måde forholder sig til voldelige handlinger. Den ene handler om Lise, og den anden handler om Yusuf. Bagefter skal de finde frem til handlemuligheder for de to børn.
3. Afspil begge lydcases for klassen.
4. Udlever arbejdsark om handlemuligheder for Lise til den ene halvdel af grupperne og arbejdsark om handlemuligheder for Yusuf til den anden halvdel af grupperne. På arbejdsarkene kan gruppen læse deres case. Der bliver de også foreslået tre handlemuligheder, som deres caseperson kan følge. Gruppen skal vælge, hvilken eller hvilke handlemuligheder, de synes casepersonen skal vælge. De har også mulighed for at finde på en ny handlemulighed, som de vil anbefale. Fortæl eleverne, at der ikke er nogle rigtige eller forkerte valgmuligheder.
5. Send nu grupperne afsted på en walk'n'talk på skolens område, imens de udfylder deres arbejdsark. De får 10 minutter.
6. Når alle grupper er tilbage i klassen, laver du en fælles opsamling, hvor du hører fra de forskellige grupper, hvad de vil anbefale hhv. Lise og Yusuf at gøre i deres situation. Spørg løbende ind til grupperne overvejelser og begrundelser.

Variation: Alternativt kan man inddele eleverne i større grupper á 5-6 elever og have to grupper der snakker om Yusuf og to grupper der snakker om Lise.

ENERGIZER

10 minutter

'BODYGUARD'¹⁾

Formål: at eleverne aktiveres med bevægelse og får mulighed for refleksion og fælles dialog om beskyttelse og tillid.

Materiale: Blød skumbold.

Beskrivelse:

1. Alle står i en cirkel. Spørg i gruppen, om der er to elever, der kunne tænke sig at stå i midten af cirklen. Vær opmærksom på, at det er elever, der synes det er sjovt at blive ramt af en blød skumbold.
2. Når de to elever står i midten af cirklen, så fordel rollerne 'superstjerne' (fx en berømt skuespiller, musiker eller sportsudøver) og 'bodyguard' mellem de to.
3. Forklar gruppen, at legen går ud på at kaste bolden ind og ramme 'superstjernen', mens 'bodygarden' forsøger at forhindre, at 'superstjernen' bliver ramt af bolden. 'Bodygarden' bliver måske ramt af bolden undervejs, og det er ok.
4. Deltagerne skal blive stående i deres cirkel og kan kaste skumbolden rundt til andre i cirklen, som kan forsøge at ramme 'superstjernen'. Imens forsøger 'bodygarden' at beskytte 'superstjernen' fra at blive ramt.
5. Eleverne er inde i midten af cirklen, indtil 'superstjernen' bliver ramt af bolden, eller indtil det er to andre elevers tur. Legen fortsætter, indtil alle, der har lyst, har været inde i cirklen.
6. Når legen afsluttes, sætter alle eleverne sig ned i cirklen, og fagpersonen faciliterer en fælles drøftelse af legen.

Gode samtaleemner at tage op i forbindelse med legen er:

- Hvordan føltes det at stå i midten og være 'superstjernen'?
- Hvordan føltes det at være 'bodyguard'?
- Hvordan føltes det at være dem, der forsøgte at ramme 'superstjernen' med bolden?
- Hvordan hænger legen sammen med dagens emne om vold?

1) Inspireret af Save the Children (2006)

AFSLUTNING OG EVALUERING

10 minutter

Formål: at eleverne får mulighed for at melde tilbage, hvordan de synes, det har været at deltage i dagens modul, samt evaluering af elevernes læring med afsæt i de opstillede læringsmål.

Materialer: 'Evalueringsark, modul 6' til hver elev

Beskrivelse:

Udlever 'Evalueringsark, modul 6' til alle elever, og gennemgå arket med dem. Eleverne kan enten udfylde arket alene eller sammen med andre. I kan også have en fælles dialog i gruppen, mens eleverne skriver eller tegner på deres eget ark.

Sørg evt. for at have ekstra papir til de elever, der helst vil tegne.

Det udfyldte evalueringsark sættes i elevens mappe

Alternativt brug evalueringslegen 'Kaste med bold', som er beskrevet sidst i modul 9 side 149.

Mulige samtaleemner kunne være:

- Hvad ved du nu, som du ikke vidste før?
- Har det været et svært emne at tale om? Hvis ja, hvad var særlig svært?
- Hvad synes du, at alle børn bør vide om vold?
- Hvad af det, vi har arbejdet med i dag, vil du gerne dele med dine kammerater?